

T.C. TOKAT VALİLİĞİ

Tokat İl Millî Eğitim Müdürlüğü

2024-2025 Eğitim Öğretim Yılı

10. Sınıflar Tarih Dersi 1. Dönem 1. Yazılı Sınavı

Adı : .....
Soyadı : .....
Sınıf / No : .....
Okulu : .....

Sınav süresi : 40 dakika (1 ders saati)

Soru Puan Tablosu

Soru No	1. soru	2. soru	3. soru	4. soru	5. soru	6. soru	7. soru	8. soru	Toplam Sınav Puanı
Soru Puanı	15 puan	10 puan	10 puan	10 puan	15 puan	10 puan	15 puan	15 puan	
Öğrenci Puanı									

1. Haritada numaralanmış yerlerde 1071 Malazgirt Savaşı'ndan sonra kurulan ilk Türk beylikleri verilmiştir.

Verilen numaralı yerleri dikkate alarak kurulan ilk Türk beyliklerinin adlarını ilgili yerlere yazınız. (15 Puan)

- 1) Çaka Beyliği
  - 2) Danişmentliler Beyliği
  - 3) Mengücekliler Beyliği
  - 4) Saltuklular Beyliği
  - 5) Artuklular Beyliği
- Haritadaki yerleri doğru olmak koşuluyla Danişmentli, Mengücekliler, Saltuklu, Artuklu beylikleri veya Danişmenoğulları, Saltukoğulları, Mengücekoğulları, Artukoğulları beylikleri cevapları da doğru kabul edilecektir.

2. "11. yüzyıla kadar çeşitli dönemlerde Anadolu'ya Türk akınları düzenlenmiş ancak bu akınlar Türklerin Anadolu'da kalıcı egemenlik kurmaları ile sonuçlanmamıştı. Çünkü bu akınlar Anadolu'da yurt kurma fikrinden ziyade ganimet kazanmak ve askerî amaçlıydı. 11. yüzyıldan itibaren Anadolu'ya yapılan Oğuz akınları ve göçleri ise Türklerin Anadolu'da kalıcı egemenlik kurmalarını sağladı."

Yukarıdaki bilgilere göre 11. yüzyıla kadar Türklerin Anadolu'da kalıcı egemenlik kuramamalarının sebeplerini yazınız. (10 Puan)

11. yüzyılda özellikle 1071 Malazgirt Zaferi'nden önce Anadolu'ya yapılan Türk akınları daha çok bölgeyi tanımak için keşif yapma ve ganimet elde etmeye yöneliktir. Bu nedenlerle 11. yüzyıldan önce Türkler Anadolu'da kalıcı egemenlik kuramamışlardır.

3. 1071 Malazgirt Savaşı'nın Türk tarihi açısından önemini kısaca yazınız. (10 Puan)

Malazgirt Savaşı'nın kazanılmasıyla Anadolu'nun kapıları Türklere açıldı. Bizans'ın direnişi kırıldı ve Anadolu'da Türklerin karşısına çıkacak bir güç kalmadı. Zaferden kısa bir süre sonra Anadolu'nun büyük bir kısmı Türklerin eline geçti.

4. 1243 yılında Türkiye Selçukluları ile Moğollar arasında yapılan Köseadağ Savaşı sonrasında yaşanan olaylar Türkiye tarihinde önemli gelişmelere yol açmıştır. Türkiye Selçuklu Devleti'nin Moğol baskısı altına girmesi, çocuk yaştaki üç şehzadenin hükümdar olması, devlet adamlarının yönetimde nüfuzlarının artması, devletin ekonomik sıkıntılardan dolayı dış borç alması ve iktisat sisteminde bozulmanın başlaması bu dönemde gerçekleşmiştir.

Bu bilgilere göre Türkiye Selçuklu Devleti'nin Köseadağ Savaşı sonrasındaki siyasi ve ekonomik durumunu kısaca değerlendiriniz. (10 Puan)

Türkiye Selçuklu Devleti siyasi olarak zayıflamış, taht kavgalarına sürüklenmiş, hükümdarlar Moğolların etkisi altına girmiş ve devlet otoritesi oldukça zayıflamıştır. Aynı şekilde devletin ekonomisi de zayıflamış, hazine boşalmış, toprak sistemi bozulmuştur.

5. Selçuklular Dönemi'nde uygulanan ikta sisteminde mülkiyeti devlete ait olan araziler meliklere, emirlere ve valilere maaşları karşılığı verilirdi. Arazi iyi işletildiği sürece verilen kişide kalır ve miras olarak bırakılabilirdi. Araziyi üç yıl boyunca işletemeyen kişilerden arazinin işletme hakkı geri alınırdı. İkta sahipleri kendilerine verilen araziler üzerinde asker beslemekten ve bu askerlerin eğitimini sağlamaktan sorumluydu.

Bu bilgilere göre aşağıdaki soruları cevaplayınız. (15 Puan)

a) İkta sistemiyle devlete ait topraklar kimlere, neyin karşılığı olarak verilmiştir?

İktalar asker veya sivil devlet görevlilerine maaşları karşılığı verilmiştir.

b) İkta sisteminde tarımsal üretimin devamını sağlamak için ne gibi tedbirler alınmıştır?

Tarım arazileri iyi işletildiği takdirde kişilerde kalır ve 3 yıl boyunca üretim yapmayan kişilerden toprakları geri alınırdı. Böylece üretimin sürekliliği sağlanmıştır.

c) İkta sisteminin Selçuklu ordusuna katkıları nelerdir?

Devletin merkezi hazinesinden para harcamadan taşrada askerî kuvvet oluşturulmuş ve bu birliklerin eğitimi de ikta sistemi içinde gerçekleştirilmiştir.

6. 1176 Miryokefalon Savaşıyla Anadolu kesin olarak Türk yurdu oldu ve bu tarihten sonra Anadolu'ya Türkiye denmeye başlandı. Bu zafer Türklerin batıya ilerleyişini hızlandırdı, Anadolu'nun batısında Türk nüfusunu arttırdı ve Bizans'ın Anadolu'yu Türklerden geri alma umutlarına son verdi. Ayrıca Anadolu'daki ticaret yolları büyük ölçüde Türkiye Selçuklu Devleti'nin eline geçti.

Yukarıdaki bilgilere göre soruları cevaplayınız. (10 Puan)

a) Türkiye Selçuklu Devleti'nin kazandığı bu savaşın Türkiye tarihine etkisini kısaca açıklayınız.

1176 Miryokefalon Savaşıyla Bizans, Anadolu'nun önemli bir bölümünü kaybetti ve bölgede Türk nüfusu arttı. Böylece Anadolu kesin olarak Türk yurdu hâline geldi. Batılılar, Anadolu'ya Türkiye demeye başladılar.

b) Bu zaferin Türkiye Selçuklu Devleti'ne ekonomik bakımdan sağladığı katkıyı kısaca açıklayınız.

Anadolu'daki ticaret yolları büyük ölçüde Türkiye Selçuklu Devleti'nin eline geçti. Böylece devlete ekonomik katkı sağlandı.

7. Haçlı Seferleri'nin sebeplerinden bazıları şunlardır:

- Türklerin Anadolu'ya yapmış oldukları akınlar sonrasında zor durumda kalan Bizans'ın Avrupa'dan yardım istemesi
- Hristiyanların kutsal saydıkları Kudüs ve diğer kutsal bölgeleri (Antakya, Urfa gibi) Müslümanlardan almak istemeleri
- Doğudan gelen ticaret yollarının (İpek ve Baharat yolları) Türklerin denetiminde olması

Buna göre verilen sebepleri tablodaki ilgili oldukları alanlara yazınız. (15 Puan)

Dinî Sebep	Hristiyanların kutsal saydıkları Kudüs ve diğer kutsal bölgeleri (Antakya, Urfa gibi) Müslümanlardan almak istemeleri
Siyasi Sebep	Türklerin Anadolu'ya yapmış oldukları akınlar sonrasında zor durumda kalan Bizans'ın Avrupa'dan yardım istemesi
Ekonomik Sebep	Doğudan gelen ticaret yollarının (İpek ve Baharat yolları) Türklerin denetiminde olması

8. 13. yüzyıl başlarında Orta Asya'dan Anadolu'ya doğru yayılan bir Moğol tehdidi baş gösterdi. İstilacı Moğollar yüzünden ağırlıklı olarak Türk nüfusundan oluşan ve Orta Asya'dan Anadolu'ya yönelen ikinci bir göç hareketi başladı. I. Alâeddin Keykubat; Moğolların Kafkaslara doğru ilerlediğini haber alınca ilk olarak Konya, Kayseri, Sivas gibi şehirlerin savunmalarını güçlendirdi. Yeni kaleler inşa ettirdi. Moğollara karşı Eyyubilerle dostane ilişkiler kurdu.

Metindeki bilgilere göre soruları cevaplayınız. (15 Puan)

a) Anadolu'ya yönelen bu tehdiye karşı Türkiye Selçuklu Devleti'nin aldığı önlemler nelerdir?

Konya, Kayseri, Sivas gibi şehirlerin savunmaları güçlendirildi. Yeni kaleler inşa edildi. Moğollara karşı Eyyubilerle dostluk ilişkileri kuruldu.

b) Moğol istilasının, Anadolu'nun Türkleşmesini nasıl etkilediğini kısaca açıklayınız.

Moğol istilası Orta Asya'dan Anadolu'ya ikinci bir göç dalgası başlatmıştır. Bu durum Anadolu'da Türk nüfusunu artırmış ve Anadolu'nun Türkleşmesine katkı sağlamıştır.